

METHODOLOGY OF FORMING RESPONSIBLE ATTITUDE TO TRAFFIC RULES IN PRIMARY CLASS PUPILS.

Marasulov Bunyodjon Sharipovich
Andijan State Pedagogical Institute,

Teacher of the Department of Primary Education Methodology

Abstract. This article describes the teaching of traffic rules in elementary grades and their impact on the age and outlook of students.

Key words. safety, understanding, movement, transportation, citizenship, spirituality, value, security.

МЕТОДИКА ФОРМИРОВАНИЯ ОТВЕТСТВЕННОГО ОТНОШЕНИЯ К ПРАВИЛАМ ДВИЖЕНИЯ У ШКОЛЬНИКОВ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ.

Марасулов Бунёджон Шарипович

Андижанский государственный педагогический институт,
Преподаватель кафедры методики начального образования

Абстрактный. В данной статье рассказывается о преподавании правил дорожного движения в начальных классах и их влиянии на возраст и мировоззрение учащихся.

Ключевые слова. безопасность, понимание, движение, транспорт, гражданство, духовность, ценность, защищенность.

BOSHLANGICH SINFLARIDA YO'L HARAKATI QOIDALARIGA MA'SULYATLI MUNOSABATNI SHAKLLANTIRISH METODIKASI.

Marasulov Bunyodjon Sharipovich
Andijon davlat pedagogika instituti,

Boshlangich talim metodikasi kafedrasida o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada boshlangich sinflarda yo'l harakati qoidalarini o'rgatish va ularni o'quvchilar yoshiga va dunyoqarashiga ta'siri bayon qilingan

Kalit so'zlar. xavfsizlik, tushuncha, harakat, transport, fuqorolik, ma'naviyat, qadriyat, xavfsizlik.

Yo'l harakati xavfsizligi - bu bolalar va yoshlarni jalb qilish uchun ajoyib mavzu bo'lib ayniqsa "Yo'l harakati xavfsizligi" haftaligi buni amalga oshirish uchun ajoyib vaqtdir! Agar biz vaqtdan to'g'ri foydalansak, o'quvchilar ko'pincha yo'l harakati xavfsizligi bo'yicha o'qish va mashg'ulotdan zavqlanadilar va ko'p tushuncha va qoidalarni o'rganadilar, chunki bu ular tushuna oladigan va doimo kerak bo'ladigan masaladir. Bolalar va yoshlarning yo'l harakati xavfsizligi haqidagi tushunchalari va munosabatlarini shakllantirishga yordam berish, ularga yoshligida va qariganlarida xavfsizlikni ta'minlash uchun eng yaxshi muhim imkoniyatdir. Bugungi kunga kelib yo'l-transport hodisalari butun dunyo bo'ylab yoshlarning eng katta qotilidir.

Yo'l harakati qoidalarini o'rgatish maktablarda o'quvchilarni o'qitishning bir qismi bo'lishi kerak. Agar shunday bo'lmasa, yo'l harakati qoidalari haqidagi xabarlarni boshqa fanlar bo'yicha darslarda, yig'ilishlarda, tushlik mashg'ulotlarida yoki agar mavjud bo'lsa, umumiy "fuqarolik" yoki "ma'naviyat" darslarida yangi mavzu oldidan tushuntirib o'tish kerak.

Biz quyida 2 yoshdan 18 yoshgacha bo'lgan turli yosh guruhlariga nima o'rgatish bo'yicha ba'zi yo'riqnomalar hamda darslar va mashg'ulotlar uchun ba'zi g'oyalar, jumladan, matematika, fan, drama va ingliz tili kabi fanlarni o'qitishga qo'shilishi mumkin bo'lgan ba'zi fikrlar keltiramiz. Bugungi kunda milliy yoki mahalliy hokimiyati bo'ginlaridan belgilangan vakillar yo'l harakati xavfsizligini o'rgatish bo'yicha yordam va ko'rsatmalarni maktab va bog'cha tarbiyalanuvchilariga berib kelmoqda va o'quvchilar orasida yo'l harakati xavfsizligini qanday o'rgatish kerakligini ko'rsatishi mumkin. Xozirda dalatimizda yo'l harakati havfsizligiga ma'sul shaxslar tomonidan yo'l harakati xavfsizligi bo'yicha o'quv qo'llanmalar va tavsiyalar ishlab chiqilgan va keng qo'llanilmoqda.

Yo'l harakati qoidalarini o'rgatishdan oldin biz o'quvchilarning yoshi va dunyoqarashiga etibor qaratishimiz kerak.

2-5 yoshdagi o'quvchilarni o'rgatish

5-7 yoshdagi o'quvchilarni o'rgatish

7-11 yoshdagi o'quvchilarni o'rgatish

11-14 yoshdagi o'quvchilarni o'rgatish

14-18 yoshdagi o'quvchilarni o'rgatish

Yo'l harakati xavfsizligini o'rgatishdan oldin, biron bir bola yo'l-transport hodisasiga duchor bo'lgan, jabrlangan yoki jiddiy yo'l-transport hodisasiga guvoh bo'lganligini tekshirgan holda va ularning ehtiyojlaridan kelib chiqqan holda yondashish kerak. Ular va ularning ota-onalari bilan "Avto xalokatlar" mavzusida ochiq muhokama dars mashg'ulotlarini olib borish kerak.

Yo'l harakati xavfsizligi haftaligini tashkil etish yoki unda ishtirok etish uchun siz maktab yoki kollejingizdagi boshqalarni, xususan, rahbar yoki direktorlar kengashini yo'l harakati xavfsizligini o'rgatish va targ'ib qilishni boshlashdan oldin uning ahamiyatiga ko'ndirishingiz kerak bo'lishi mumkin. Boshqalarni ishontirishga yordam beradigan bir nechta asosiy fikrlar:

- Bolaning yo'llarda har bir o'limi yoki jiddiy jarohatlanishi oila, keng jamoatchilik va bolaning maktabgacha ta'lim muassasasi, maktabi yoki kolleji uchun halokatli bo'lib, ularning har birini oldini olish mumkin. Hech bir bola yo'lda o'z hayotini yo'qotmasligi yoki dahshatli jarohatlarga duchor bo'lmasligi kerak.

- Yo'l harakati xavfsizligining yomonligi nafaqat bolalarning jarohatlanishi yoki o'lishi xavfini bildiradi, balki ko'pincha ularning salomatligi va farovonligiga ham ta'sir qiladi. Ko'pgina mamlakatlarda bolalar orasida semirish (ayniqsa, badavlat oila vakillarida) tobora ko'paymoqda, chunki ular muntazam ravishda yurish va velosipedda yurish ehtimoli kamroq, bu esa harakatsizlik, semirish va ijtimoiy rivojlanishga ta'sir qiladi. Buning asosiy sabablaridan biri shaxar va uning atrofidagi ko'chalar xavfli bo'lsa, ota-onalar ko'pincha bolalariga yurish yoki velosipedda yurishga ruxsat berishni xohlamaydilar.

- O'qituvchilar o'quvchilarga hayotni saqlab qoluvchi xabarlarni o'rgatish va mahalliy hududdagi ota-onalar va haydovchilar kabi yo'l harakati xavfsizligini yanada kengroq targ'ib qilish orqali bolalarni himoya qilish va halokatli voqealarni oldini olishda muhim rol o'ynashi mumkin.

- Maktablar va kollejlarda mahalliy yo'llarni xavfsizroq qilish, ayniqsa bolalar va oilalarga xavfsiz piyoda yurish va velosipedda yurish imkonini yaratuvchi piyodalar yo'llarini qurishni taqazo etadi.

• Yo'l harakati xavfsizligi faqat kichik yoshdagi bolalar uchun emas. Bolalar qanchalik katta bo'lsa, mustaqillikka erishgandan so'ng, ular bilan bog'liq voqealar ko'proq sodir bo'ladi. Ko'pgina mamlakatlarda yosh haydovchilar ishtirokidagi avtohalokatlarda katta muammo bo'lib, yo'llarda halok bo'lganlarning katta qismini maktab o'quvchilari tashkil qiladi, shuning uchun transport vositaarini haydash yoki yo'lovchi bo'lish hamda turli xavf- hatarlardan ogoh bo'lish va xabardorlik o'smirlar uchun ham juda muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. <https://roadsafetyweek.org/schools-colleges/2-uncategorised/69-road-safety-lesson-plans>
2. <https://lex.uz/docs/-5953883>
3. <http://kutubxonachi.uz/documents/kitob/yo-l-harakati-qoidalari/uzbek/pdf/nomalum/yol-harakati-qoidalari-va-xavfsizligi/#gsc.tab=0>